

sat», JRoig (*Spill*, vv. 3051, 12852); val. «cassar és quitar algo a alguna cosa, disminuir la autoritat o estima: quitar o sacar, y *cassar* o anular la Ley: *cassar* la cuenta o escritura, que es cancelarla: truncar o *cassar* la escritura», Carles Ros, *AdagesR*, 1736, pàgina 105. Amb l'adjectiu *cas*, *cassa*, pres del ll. *cassus* 'buit', 'va' (del qual és derivat *cassare*; no hi ha tal «ll. *quassus*, trencat», mer lapsus de distracció en *AlcM*, que dóna més testimonis de *cas*, *cassa*, en català antic): «nenguna llei no ha nenguna valor, ans és vana e *cassa*, si no es concorda o no ix de la llei de Déu», Eiximenis (*Regiment*, *NCl.*, 68.25).

DERIV.: *Cassació* [1695, Lacav.; Belv.]. Sembla haver-hi hagut en els Pirineus, com a prolongació de l'àrea del fr. *casser* 'rompre', mer homònim del cultisme *cassar* < *cassare*, provinent del ll. QUASSARE, alguna prolongació catalana escadussera d'aquest mot romànic: Cardós *escassar la brosta* 'tallar les branques tendres d'un arbre (per dar-les als conills, etc.)' (a Estèrri de C., 1934); i en el Solsonès en un doc. de 1553: «lo de fora, de pedra piquada, y lo de dintre, de pedra *scasada*, y tot lo celhubert de pedra piquada» (Baraut, *Santuari del Miracle*, p. 178).

CASSARET, 'una de les peces de la xarxa del bou', sembla ser derivat d'un mot antic *càsser* 'fortalesa' provinent de l'ar. *qašr* d'on prové *ALCASSER*. □ 1.^a doc.: 1868.

«Una de les parts que componen l'art de pescar anomenat xàbega, cast. *cazarete*», *SLitCosta*. Solament dades recents en fonts en català (com a terme de teixits, *BDC* iv, 1916, 82), però hi ha raons per creure que el cast. *cazarete* és manllevat de la nostra llengua, i aquest ja es documenta en diverses ordenances del S. xvi. Altrament remeto al *DCEC* I, 738a46-b8.

Cassejar, *casser*, V. *cassa* Càsser, V. *alcàsser* i *casseret* Càssera, *casserina*, *casserola*, *casset*, *casseta*, *cassetó*, *cassetonat*, V. *cassa*

CASSIA, sovint CASSIA FISTOLA, nom de la canyella i d'un altre arbust de la Índia, pres del ll. *casia*, gr. *καία*, sovint combinat amb el ll. *fistula* 'mena de canya'. □ 1.ª doc.: mj. S. XIII.

Repetidament en la Lleuda de Tortosa i altres llistes incloses en els *Cost. Tort.*: «soffre; cadaç; seda tinta, tota seda cuyta; *caçia fistola*; clasa; fustet» (ed. Ol., p. 405); en la Lleuda: «carga de *caçia fistola*, 12 drs.; carga de clasa; 12 drs.; miuy de roudor, 3 sous» (ib., 417); la identitat o gran analogia amb la *clasa* es dedueix ja del fet d'enumerar-les sempre juntes i sovint amb nom idèntic: «carga de *clasa fistola* dóna de corredura 4 drs.; carga de *clasa*, 3 drs.; kafç; de roudor, 1 dr.; --» (ib., 390); *clasa* apareix també en la tarifa barcelonina de 1271, on la *carga de clasa* paga 6 diners i precedeix immediatament el *quintar d'orixella* (que paga 1 diner), *EntreDL* I, 156.23. De més a més, *AlcM* registra *càssia fistola* en un text de 1252 i en el Màcer, i *càssia* (o *cassia lignea*) en dos del xv; veg. *DCEC*, *CASIA*. Sembla

que en realitat *clasa* i *clasa fistola* no són més que una alteració de *càssia*, *càssia fistola*. Aquesta alteració s'explica per contaminació d'un altre nom de planta; cf. *gleda/cleda* (veg. detalls en el glossari de la tarifa, O. C., p. 162), *glast* (*DCEC* II, 731b) o *glaça*.¹

¹ En els Aranzels santanderins del S. XIII, veg. Castro (*RFE* IX, 270) i Ant. Thomas (*Rom.* XXXVIII, 138). Més lluny queda *gualda* (*DCEC* II, 809a), no tant el fr. *guède*, plantes tintòries, com sigui que Eiximenis, que cito allà, posa la *gleda* entre les plantes tintòries.

CASSIGALL, 'parrac, drap vell', mot molt estès en cat. occidental, i *cassigues* usat amb sentits semblants, però només en algunes parts d'aquesta zona, i que per tant és probable que sigui extret d'aquell; *cassigall* és versemblant que estigui per **calcigall*, derivat de *calcigar* 'trepitjar', que perdria la -l- per dissimilació. □ 1.ª doc.: c. 1880, *DAG.* (s. v. *cass-* i *cac-*).

«Noguera Ribagorçana, Nargó, Urgell, Ivars, Tàrraga, Balaguer, etc.: parrac, drap vell; ex.: dones traieu els *cacigalls* que 'ls vos pagaré amb cireres, crit d'un drapaire (Cubells)». *AlcM* hi afegí Tremp, Segarra i Solsona; V. d'Àger: «*cassigall* o *catximarro*: parrac, drap usat, cosa que no val gaire» (Porcióles, p. 35), Pallars amunt sento *kasigâl* a Farrera (1933), i per la Ribagorçana puja fins a Benavarrí i Barravés (*BDC* VI, 31; VII, 36). Amb aires de primitiu tenim *cassigues*, aquest amb el sentit de 'desfiles (fils o bocins de teixits usats per curar ferides)', en el mateix Farrera i en els pobles de Vall Ferrera (Tor, Areu, 1932-3); ara bé *cassiga* és 'lluquet' a Urgell segons *DAG.*, i aquest pot ser la candela de sofre usada amb la mateixa finalitat, però el corresponal del *Dicc.* de l'IEC a Balaguer aclaria que consisteix en «herbes que cremen dintre les fustes o carretells on s'hi té de posar vi»: aquella candela pot consistir en un parrac assecat i ensofrat, de manera que això en definitiva es pot igualar a l'acc. pallaresa de 'desfiles'.

⁴⁰ Podria ser, com vaig interpretar tot això en el *BDC* XXIII, 283b, que *cassigues* fos el primitiu i *cassigall* el derivat; però a la vista de la localització i extensió de les formes, sembla encara més natural que partint de *cassigall* se n'abstragués un pseudo-primitiu *cassiga*. En conclusió, doncs, és versemblant que vinguin a tenir raó Montoliu (*BDC* III, 40), i *AlcM*, en admetre que *cassigall* està per un **calcigall* derivat de *calcigar* 'esclafar trepitjant' amb un matís de 'rebrejar, malmetre un teixit sollant-lo i petjant-lo'; només és que no s'ha de postular una forma verbal **cassigar* sinó un substantiu **calcigall*, on la -l- havia de tendir a anullar-se per dissimilació. No crec en canvi que hàgim de fer cas de la paronímia de *cassigues* amb el tipus del fr. *chassie* 'lleganya', per més que s'hi prestessin una certa afinitat semàntica i alguna forma dialectal lombarda de la família de *chassie*.¹

DERIV.: *Cassigallaire* 'drapaire', Cervera.

¹ La bona via etimològica en el problema d'aquest va indicar-la Jud, *Rom.* XLVIII, 611, seguit pel FEW II, 17b, admetent una base *CACCĪTA. No ens hem